

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ  
ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Перший проректор  
з науково-педагогічної роботи  
Людмила СТЕПАНЕНКО  
«30» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

**Програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів  
закладів культури**

Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>2.5/75</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік</u>

Розробник: Олена Сталівна Афоніна

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Розробник: АФОНІНА Олена Сталівна, професор, доктор мистецтвознавства

**ПОГОДЖЕНО**

Директорка Центру неперервної  
культурно-мистецької освіти  
кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ШЕВЧЕНКО

**СХВАЛЕНО**

Зав. кафедри хореографії, професор,  
народний артист України, Лауреат  
Національної премії ім. Т.Г. Шевченка,  
Академік НАМУ

Мирослав ВАНТУХ

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол від «28» серпня 2023 р. № 6

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

© Афоніна О.С., 2023

© НАКККіМ, 2023

### **1. Анотація (опис) навчальної програми (у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):**

Навчальна програма «Методика викладання музичних дисциплін» призначена для підвищення кваліфікації закладів культури і мистецтва України, зокрема, закладів мистецької освіти. Програма представляє основи науково-практичного студіювання та евристики, а також носить міждисциплінарний характер, маючи сталі зв'язки з іншими фаховими дисциплінами.

Міждисциплінарні зв'язки: програма «Методика викладання фахових (музичних) дисциплін» ґрунтується на знаннях, спільних для комплексів музично-історичних та музично-теоретичних дисциплін, курсів гуманітарних наук.

**2. Мета програми** – розробити умови для удосконалення комплексу теоретично-практичних знань з методики викладання фахових (музичних) дисциплін, підвищення професійної майстерності та педагогічних компетенцій працівників спеціалізованих мистецьких закладів:

- 1). Оволодіння сучасними методиками і прийомами викладання музичних дисциплін.
- 2). Освоєння інноваційних методів навчання.
- 3). Підтримка та збереження музичної культури.

### **3. Завдання:**

- окреслити місце мистецької освіти в освітньому просторі сучасної України, включаючи Нову українську школу;
- ознайомитись із актуальними питаннями в мистецькій освіті на основі стандартів Нової української школи;
- виявити зміни в організації навчально-виховного процесу в закладах мистецької освіти на сучасному етапі розвитку освітянського процесу;
- визначити роль викладача мистецької освіти;
- розкрити шляхи оптимізації та інтенсифікації у навчальному процесі при викладанні дисциплін у закладах мистецької освіти;
- актуалізувати зміст та особливості педагогічних технологій у навчальному процесі закладів мистецької освіти;
- ознайомитися з інноваціями в мистецькій освіті у контексті інформаційно-комунікаційних технологій;
- визначити актуальні питання інновацій у сучасній мистецькій освіті;
- ознайомитися з інформаційно-комунікаційними технологіями в організації навчально-виховного процесу;
- обґрунтувати необхідність використання технічного забезпечення, інтернет-технологій у навчально-виховному процесі у сучасній мистецькій освіті.

**Дисципліна забезпечує набуття таких компетентностей:**

***інтегральна компетентність:***

- здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі музичної освітньої діяльності, що передбачає здійснення інновацій в теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується невизначеністю умов і вимог.

**загальні:**

- здатність до освоєння та системного аналізу через наукове сприйняття і критичне осмислення нових знань з дисципліни;

- здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти в академічному і професійному контекстах соціокультурному прогресу суспільства;

- формування компетентностей академічної доброчесності;

- здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя.

**фахові:**

- здатність до оволодіння глибинними знаннями в галузі мистецтва, мистецької педагогіки та дотичних до них міждисциплінарних напрямках;

- здатність глибоко розуміти закономірності розвитку мистецької освіти;

- здатність аналізувати сучасний стан і тенденції розвитку світового та національного мистецтва та мистецької педагогіки.

**4. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної програми:**

**Знання:**

- категоріальний апарат з дисципліни задля формування належного рівня культурної та педагогічної компетентності;

- основні напрямки мистецтвознавства та мистецької педагогіки;

- знання основних засад академічної доброчесності в освітньо-педагогічній та науковій діяльності.

**Вміння:**

- аналізувати теоретичні і практичні проблеми світової та української культури і мистецької педагогіки як царини міждисциплінарних досліджень;

- характеризувати основні напрями розвитку культури і педагогіки в її історичній ретроспективі й перспективі;

- аналітично мислити у рамках інтерпретаційних можливостей художньої творчості класично-романтичної доби і сучасного мистецтва;

- кваліфіковано відображати власні практичні результати у відповідних теоретично-практичних формах.

## 5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати основні напрямки мистецтвознавства та мистецької педагогіки	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	55 %
2	Вміти характеризувати основні напрями розвитку культури і педагогіки в її історичній ретроспективі й перспективі	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	15%
3	Знати основні засади академічної доброчесності в освітньо-педагогічній та науковій діяльності.	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	15 %
4	Вміти кваліфіковано відображати власні практичні результати у відповідних теоретично-практичних формах	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	15%

**6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)**

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)					

**7. Схема формування оцінки (згідно п. 7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.)**

### 7.1 Форми оцінювання слухачів:

- **поточне оцінювання:**

1. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 3: -25 балів\*/ 15 балів.

2. Оцінювання роботи під час семінарського заняття з теми 4: -25 балів/ 15 балів

3. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 5: -25 балів/ 15 балів.

4. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 6: -25 балів/ 15 балів.

5. \* максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: залік.

### 7.2 Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання слухачів здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів слухача формують бали, отримані з усіх тем, змістових розділів (бали, отримані за контрольні роботи (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях (чи практичних заняттях), а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).

У випадку відсутності слухача з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.

Залік виставляється за результатами роботи впродовж навчання за програмою. Слухач, який набрав суму залікових балів (60) має право, отримати підсумкову оцінку за результатами контролю. Слухачі, які набрали менше 60 балів обов'язково складають залік.

### 7.3 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**  
**Програма підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів закладів**  
**культури**  
**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

№ з/п теми	Назва теми	Навчальна робота			Вид
		Лекції	Години		Контроль занять
Практичні заняття	Самостійна робота				
1	Мистецька освіта у сучасному культурному просторі. Дистанційні курси і робота з ними.	4	4		Самоконтроль
2	Актуальні питання мистецької освіти	6	4		Самоконтроль
3	Викладач нової української мистецької школи	6	4		Письмова відповідь
4	Творчість як концептуальна складова мистецької освіти	4	4		Письмова відповідь
5	Методика викладання музичних дисциплін у контексті сучасної мистецької освіти	4	6		Письмова відповідь
6	Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні фахових дисциплін	4	6		Письмова відповідь
7	Сучасна українська музика у методиці викладання фахових дисциплін	4	4		Самоконтроль
8	Аналіз сучасної української музики в методиці викладання музичних дисциплін	4	4		Самоконтроль
	<b>Всього</b>	<b>36</b>	<b>36</b>		

**Загальний обсяг 75 год., в тому числі:**

Лекції – 36 год.

Практичні заняття – 36 год.

Консультація, залік – 3 год.

**Рекомендовані джерела :**

1. Pavlova, O., Afonina, O., Vilchynska, I., Khlystun, O., & Smyrna, L. (2021). Cultural and artistic education strategies: The institutionalisation aspect. *Linguistics and Culture Review*, 5 (S4), 1288-1300.

2. Аксютіна В. В. Естетична категорія комічного у музичній характеристиці персонажів (на прикладі балету Юрія Шевченка «Буратіно і чарівна скрипка»). Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць. 2021. Вип. 40.

3. Аксютіна В. В. Музика в українському балеті як музикознавча проблема: досвід та перспективи вивчення. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2021. № 3.

4. Афоніна О. С. Музична основа сучасних українських балетів. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2020. № 3.

5. Афоніна О. Авторські дистанційні курси в системі неперервної мистецької освіти. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. 2021. № 2.

6. Афоніна О. Інтерпретація коду Данте в мистецтві. Авторські дистанційні курси в системі неперервної мистецької освіти. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. 2021. № 4.

7. Бекіров Усеїн Різайович. Джаз в творчості композиторів Криму <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/3878>

8. Бойченко Ганна. Творчість Анатолія Горчинського у пісенному жанрі: поетичний та стильовий аспекти. [http://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4294/Kravchenko\\_2017\\_transformaciyni\\_procesy\\_v\\_mysteckiy\\_osviti\\_ta\\_kulturi\\_ukrayiny\\_XXI\\_stolittya%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4294/Kravchenko_2017_transformaciyni_procesy_v_mysteckiy_osviti_ta_kulturi_ukrayiny_XXI_stolittya%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

9. Бондаренко А. І. Виявлення і аналіз акустичних подій в електронній музиці (на прикладі «мотус» А. Загайкевич) [Архівовано 18 серпня 2016 у Wayback Machine.] / А. І. Бондаренко // Питання культурології: зб. наук. праць. Вип. 31 / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Київ.нац.ун-т культури і мистецтв. — Київ: Видав. центр КНУКіМ, 2015.

10. Бондаренко А. І. Дистанційна освіта музикантів-виконавців: проблеми та перспективи. [Архівовано 11 червня 2021 у Wayback Machine.] / А. І. Бондаренко // Імідж сучасного педагога № 3 — 2020.

11. Бондаренко А. І. Проблематика використання українських перекладів вокальної класики в контексті сучасної культури [Архівовано 11 червня 2021 у Wayback Machine.] / А. І. Бондаренко // Імідж сучасного педагога № 5. — 2017.

12. Бондаренко А. І. Творчість. <http://ukrainka.org.ua/bondarenko-andriy>

13. Бондаренко А. І., Шульгіна В. Д. Музична інформатика: навч. посіб. [Архівовано 11 червня 2021 у Wayback Machine.]/А. І. Бондаренко, В. Д. Шульгіна — К.: НАКККІМ, 2011. — 190 с. ISBN 978-966-452-068-0

14. Вежневцев І. Л. «Музичний портрет», жанри *mélodies* і *chanson* в камерно-вокальній творчості Франсіса Пуленка // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. пр. Вип. XXXXI, 2018. Київ : Міленіум, 2018.

15. Вежневець І. Л. Наративна складова жанру «музичний портрет» в творчості Ф. Пуленка // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. Вип. 6. Харків : ХДАДіМ, 2017.
16. Вежневець І. Л. Символізм віршів П. Елюара в камерно-вокальних творах Франсіса Пуленка // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство: наук. журн. Вип. 1(8). Київ : Міленіум, 2017.
17. Гедзь О. П. Вплив «Кобзаря» Т. Г. Шевченка на розвиток музичної культури кінця ХІХ — початку ХХ століття // Концептуальна парадигма творчості Тараса Шевченка: філософський, лінгвістичний, історичний і мистецтвознавчий контексти: зб. мат. Міжн. наук.– практ. конф. 26–27 березня 2015 р. Київ: НАКККіМ, 2015.
18. Гедзь О. П. Композитор і музичний критик Микола Шипович: невідомі сторінки життя і творчості // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Вип. 1. Київ: Міленіум, 2017.
19. Гедзь О. П. Творча постать Олександра Дзбанівського у культурологічних вимірах сучасності // Мистецька освіта в культурному просторі України ХХІ століття: зб. мат. Міжн. наук.-творч. конф. 28–29 квітня 2015 р. Київ: НАКККіМ.
20. Гедзь О. П. Творчість Сергія Дрімцова в архівних документах // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Вип. 31. Київ: Міленіум, 2017.
21. Зосім О. Л. Західноєвропейська духовна пісня на східнослов'янських землях у ХVІІ–ХІХ століттях. <https://nakkkim.edu.ua/akademiya/vydannia-akademii>
22. Романец Д. Дитяча опера: історіографія питання. Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць. Вип. 32. Київ: Міленіум, 2017.
23. Романец Д. Дитячі опери Миколи Лисенка в навчально-методичній літературі. Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України ХХІ століття: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. Київ: НАКККіМ, 2017.
24. Романец Д. Особливості музичної драматургії дитячої опери Ігоря Щербакова «Пастка для Відьми». *Мистецтвознавчі записки*: Зб. наук. праць. Вип. 34. Київ: Міленіум, 2018.
25. Романец Д. Сучасна інтерпретація «Червоної Шапочки» в опері українського композитора Романа Смоляра. *Мистецтвознавчі записки*: Зб. наук. праць. Вип. 33. Київ: Міленіум, 2018.